

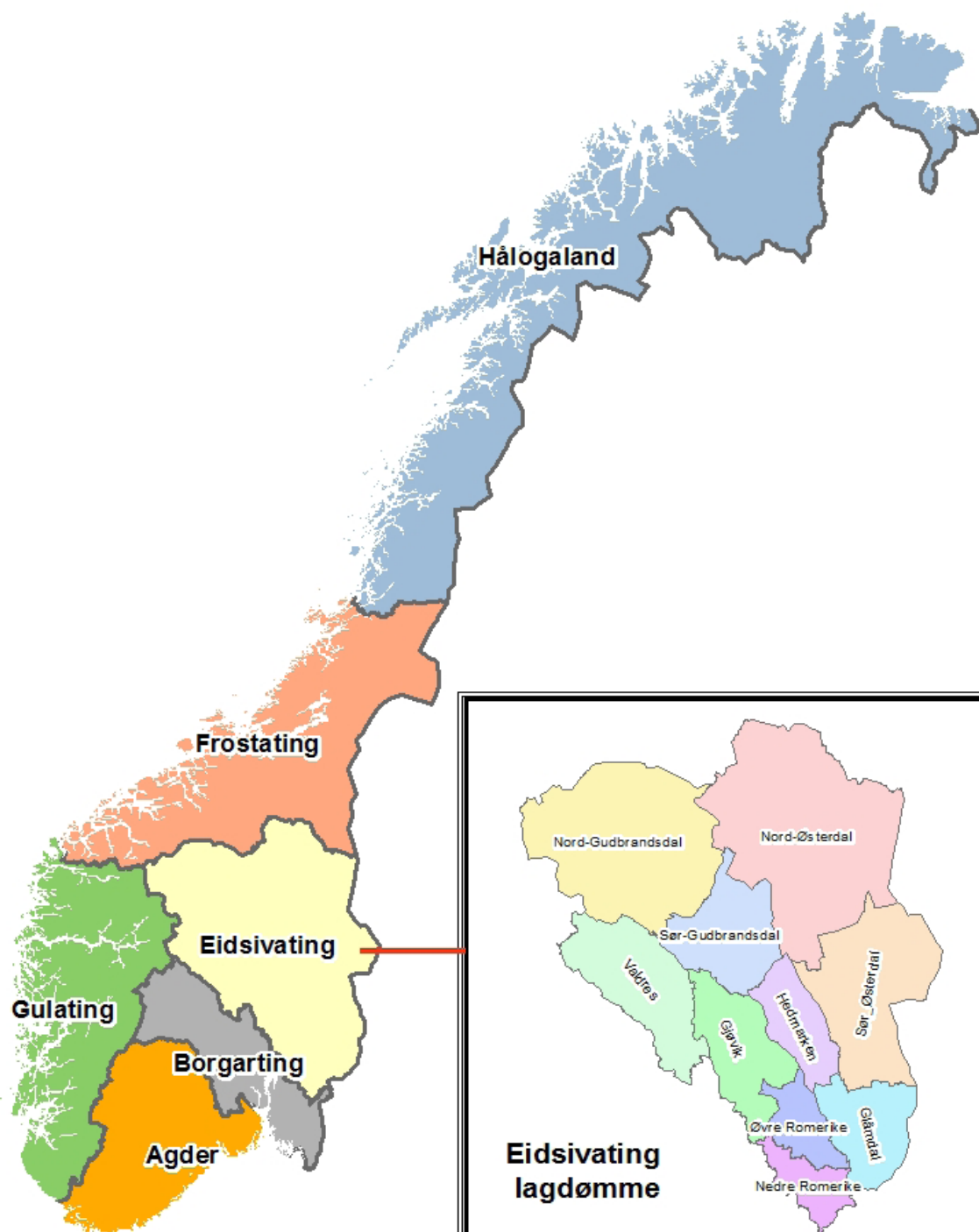

EIDSIVATING LAGMANNSRETT

Årsmelding
2019

Norges lagdømmer

Innhold

Historie.....	4
Ankedomstol for tingretter og jordskifteretter.....	4
Lokalisering	5
Økonomi	6
Ansatte	6
Dommere:.....	8
Utreder:.....	8
Administrasjon:	8
Rettsbetjenter:.....	8
Rettsbetjent – hva er det?	9
Saksavviklingen	9
Saksbehandlingstid	10
Restanser	11
Litt om behandlingen av straffesaker i lagmannsretten	12
Anke over kjennelse/beslutning.....	13
Litt om behandlingen av sivile saker i lagmannsretten.....	13

Eidsivating lagmannsrett – med hovedsete på Hamar – er en av landets seks lagmannsretter. Lagdømmet omfatter Innlandet fylke (unntatt Jevnaker), Lunner kommune i Viken fylke samt 13 kommuner på Romerike i Viken fylke. Det bor 680 000 mennesker i lagdømmet.

Eidsivating lagmannsrett ønsker med årsmeldingen for 2019 å gi en kort presentasjon av domstolen og hva den har arbeidet med det siste året. Målgruppen er i første rekke det alminnelige publikum, men også meddommere, parter, vitner, skoleklasser og andre som kommer i kontakt med oss.

Lagmannsretten har egen hjemmeside under portalen www.domstol.no/eidsivating

Historie

Eidsivating lagmannsrett har en litt annen historie enn de andre lagmannsrettene i Norge.

Lagmannsrettene, slik vi kjenner dem i dag, ble organisert i forbindelse med straffeprosess-reformen i 1887 da juryordningen ble innført. Landet ble inndelt i seks lagdømmer. I tiden etter ble det foretatt flere endringer i lagdømmeinndelingen, og fra 1936 var det fem lagmannsretter: Eidsivating med sete i Oslo, Gulating med sete i Bergen, Frostating med sete i Trondheim, Agder med sete i Skien og Hålogaland med sete i Tromsø.

Da det i 1995 ble foretatt større endringer i straffeprosessen – omtalt som "toinstansreformen" – ble tidligere Eidsivating lagdømme delt i to: Borgarting og Eidsivating. Det er Borgarting – med sete i Oslo – som formelt er fortsettelsen av gamle Eidsivating, mens Eidsivating ble navnet på den nyopprettede lagmannsretten, lagt til Hamar.

Både Borgarting og Eidsivating lagmannsrett fikk navn etter de gamle lagtingene i middelalderen. Det gamle Eidsivatinget var knyttet til Mjøsa. På Magnus Lagabøters tid, ca. 1274, ble Eidsivatinget holdt på Eidsvoll og omfattet i stor grad samme område som dagens Eidsivating lagdømme. Navnet Borgarting er tatt fra det gamle lagtinget for området rundt Oslofjorden som hadde tingsted ved Sarpsborg.

Anke-domstol for tingretter og jordskifteretter

Lagmannsretten er først og fremst en *ankedomstol*. Det vil si at nesten alle de sakene lagmannsretten behandler, først er behandlet i tingretten eller i jordskifteretten. Saken er så anket til lagmannsretten av den parten som mener avgjørelsen i *førsteinstansdomstolen* er uriktig. Ankene kan gjelde tre ulike forhold:

- 1) saksbehandlingen – saken ankes fordi en part mener at det er begått feil under saksbehandlingen, f.eks. fordi en dommer i tingretten har vært inhabil, eller at saken ble avgjort uten at parten fikk komme tilstrekkelig til ordet,
- 2) bevisvurderingen – saken ankes fordi en part mener tingretten har lagt feil faktum til grunn,
- 3) rettsanvendelsen – saken ankes fordi en part mener førsteinstansen har misforstått den lovbestemmelsen som regulerer det aktuelle forholdet.

Ofte kan en anke være begrunnet med flere forhold, f.eks. både feil bevisbedømmelse og feil rettsanvendelse.

I trygdesaker er lagmannsretten førsteinstans. Det er saker der en part har fått avslag på en klage i Trygderetten, f.eks. på en søknad om uføretrygd eller yrkesskadedekning som NAV har avslått. Da kan parten reise sak for lagmannsretten.

Det er 10 tingretter i vårt lagdømme:

- Hedmarken tingrett
- Glåmdal tingrett
- Sør-Østerdal tingrett
- Nord-Østerdal tingrett
- Sør-Gudbrandsdal tingrett
- Nord-Gudbrandsdal tingrett
- Gjøvik tingrett
- Valdres tingrett
- Øvre Romerike tingrett
- Nedre Romerike tingrett.

I tillegg til anker fra tingrettene, er lagmannsretten ankeinstans for avgjørelser truffet av jordskifteretten. Det er 7 jordskifteretter i vårt område:

- Akershus og Oslo jordskifterett
- Glåmdal jordskifterett
- Hedemarken og Sør-Østerdal jordskifterett
- Nord-Østerdal jordskifterett
- Nord-Gudbrandsdal jordskifterett
- Vestoppland og Sør-Gudbrandsdal jordskifterett
- Valdres jordskifterett

Jordskifteretten er en *særdomstol* som behandler saker som gjelder rettigheter og bruk av fast eiendom, herunder særlig spørsmålet om bedre arronderte eiendommer ved ombytte av arealer mellom naboeiendommer. Et annet viktig område for jordskifteretten er utarbeidelse av regler for bruk av fellesressurser, som en privat veg med mange oppsittere, eller oppløsning av et sameie.

Lokalisering

Lagmannsrettens hovedkontor er i Hamar tinghus. Besøksadressen er Østre gate 41. Tinghuset ligger sentralt plassert i Hamar sentrum.

Lagmannsretten deler tinghuset med Hedmarken tingrett. I tinghuset er det 9 rettssaler som er delt mellom tingretten og lagmannsretten. Rettssalkapasiteten i tinghuset er tilfredsstillende.

Lagmannsretten har også egne lokaler på Eidsvoll; i gamle Eidsvoll stasjonsbygning. Her er det bl.a. rettssaler, kontor og møterom. Det er primært ankeforhandlinger i saker fra Romerike som blir behandlet der.

Lagmannsretten har videre tilgang til en rettssal i Lillehammer tinghus. Straffesaker med meddommere, der saken kommer fra en av domstolene i Oppland, blir gjerne behandlet der. Lagmannsretten disponerer dessuten en rettssal i Gjøvik tinghus.

Rettsforhandlingene kan også bli holdt andre steder i lagdømmet hvis det er hensiktsmessig, f.eks. på grunn av behov for befarung.

Lagmannsrettens hus, Eidsvoll

Økonomi

Eidsivating lagmannsrett hadde i 2019 et budsjett på 31,4 millioner kroner. Den desidert største utgiftsposten, om lag 29,7 millioner, er personalkostnader. Resterende gikk med til investeringer og andre driftskostnader.

Eidsivating lagmannsrett er tillagt administrasjonen av Hamar tinghus og Lagmannsrettens hus på Eidsvoll. Til driften av disse ble det i 2019 bevilget til sammen 11,7 millioner kroner.

Ansatte

Eidsivating lagmannsrett hadde ved utgangen av 2019 i alt 25,4 årsverk. Dette er fordelt på én førstelagmann, én lagmann, 12 faste lagdommere, én jordskiftelagdommer, én utreder, én administrasjonssjef og 8,4 saksbehandlerstillinger.

Endringer i lagmannsrettens ledelse

I 2019 var det flere endringer i lagmannsrettens ledelse.

Sverre Nyhus fratrådte som førstelagmann 1. august 2019, etter 7 år som lagmannsrettens øverste leder. Fra samme tidspunkt tiltrådte Nina Sollie som ny førstelagmann.

Nyhus avla juridisk embetseksamen høsten 1976, og startet sin yrkeskarriere i Rikstrygdeverket. Han var deretter dommerfullmektig hos byskriveren i Oslo, og deretter i Sør-Gudbrandsdal tingrett fra 1980-1982. Etter dette arbeidet han som advokatfullmektig, og deretter noen år i offentlig sektor før han startet egen advokatpraksis på Hamar i perioden 1990-1996.

I statsråd 19. juli 1996 ble Nyhus utnevnt til dommer ved Hedmarken sorenskriverembete. De siste 23 årene av hans yrkeskarriere har Nyhus arbeidet i domstolene; først tre år som tingrettsdommer, deretter 13 år som lagdommer i Eidsivating lagmannsrett og de syv siste årene som førstelagmann i Eidsivating lagmannsrett.

Nyhus har vært en dyktig dommer og leder. Han har ledet lagmannsretten gjennom en periode med store endringer og gjennom en omfattende digitaliseringsprosess. Nyhus vil fortsatt gjøre tjeneste for lagmannsretten som ekstraordinær lagdommer.

Foto: Pensjonert førstelagmann Sverre Nyhus

31. desember 2019 fratrådte Torolv Groseth som lagmann. Pål Prestesæter tiltrådte som ny lagmann 1. mars 2020. I den mellomliggende periode har lagdommer Ørnulf Rønnebak vært konstituert lagmann.

Det har også ellers vært nyansettelser i Eidsivating lagmannsrett. 1. oktober tiltrådte Anita Tyseng som saksbehandler i midlertidig stilling. I løpet av 2019 har Kjetil Jahre Daae og Torbjørn Hagerup Nagelhus vært konstituert som lagdommere.

Dommere:

Pr. 1. januar 2020 hadde domstolen følgende dommere:

- førstelagmann Nina Sollic
- kst. lagmann Ørnulf Røhnebæk
- lagdommer Fritz Ingar Borgenholt
- lagdommer Bjørn Eirik Hansen
- lagdommer Kjersti Lund
- lagdommer Bodil Thorp Myhre
- lagdommer Johannes Høy
- lagdommer Terje Hoffmann
- lagdommer Dagny Raa
- lagdommer Randi Egge
- lagdommer Bjørn Olav Aspelund
- Jordskiftelagdommer Ranveig Finnanger
- lagdommer Ola Rambjør Heide
- kst. lagdommer Cathrine Fossen
- kst. lagdommer Emil Torneberg Algaard

Følgende har – for en kortere eller lengre periode – vært ekstraordinære lagdommere i Eidsivating lagmannsrett i 2019:

- pensjonert lagdommer Inger Marie Dons Jensen
- pensjonert sorenskriver Einar Thomesen
- pensjonert førsteamanuensis Harald Thoresen
- pensjonert tingrettsdommer Åge Karlsen
- pensjonert tingrettsdommer Petter Jean Johnsen
- pensjonert førstelagmann Sverre Nyhus
- pensjonert sorenskriver Rolf Erik Kværnæs.

Utreder:

- senioringeniør Jan Erik Bustnes

Administrasjon:

- administrasjonssjef Jan Ferger
- rådgiver Anne-Carine Skarstad Hagen
- rådgiver Unni Svanheim
- rådgiver Kristin Habberstad
- førstekonsulent Inger Elise Myrvold
- rådgiver Anne-Signe Schriwer
- førstekonsulent Tone Skaugen
- førstekonsulent Marit Einang
- førstekonsulent Marte Skjeggstad
- førstekonsulent Anita Tyseng (midlertidig)

Rettsbetjenter:

I 2019 har lagmannsretten hatt følgende rettsbetjenter:

- Hans Glorvigen
- Kåre Egil Roko
- Helge Andreas Larsen
- Erland Arstad
- Ove Einar Engen

Rettsbetjent – hva er det?

Rettsbetjenten er den av rettens representanter som aktørene i rettssalen – særlig meddommere og vitner – først kommer i kontakt med.

Rettsbetjenten klargjør, veileder og bidrar til at alle parter finner seg til rette, og kommer på rett plass. Han er også kontaktperson mellom dommerne og alle andre aktører, og håndterer praktiske problemer som måtte oppstå.

Rettsbetjent Erland Arstad.

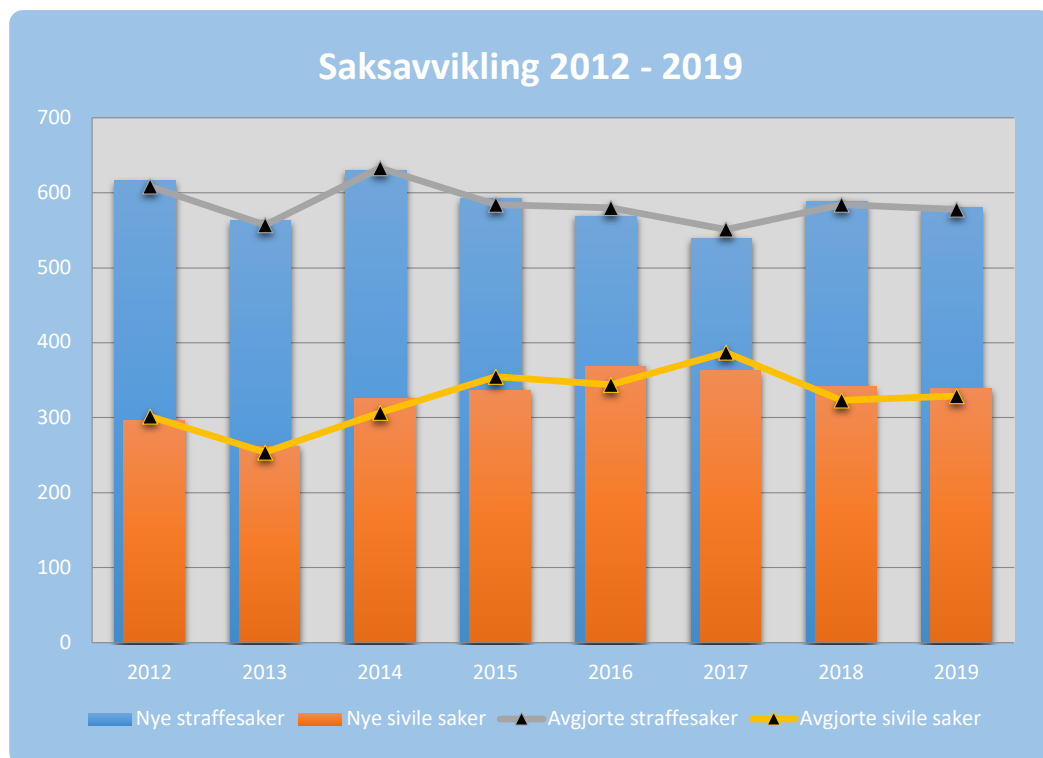
Saksavviklingen

Eidsivating lagmannsrett mottok totalt 919 nye saker i 2019 og avgjorde 907 saker.

Av de saker lagmannsretten behandler, går det et hovedskille mellom straffesaker og sivile saker. Et annet skille går mellom anke over dom (i det vesentlige materielle realitetsavgjørelser) og anke over kjennelse/beslutning (i det vesentlige prosessuelle avgjørelser, dvs. avgjørelser som har med saksbehandlingen å gjøre eller foreløpige avgjørelser av materielle spørsmål).

I tillegg til dette kommer begjæringer om overskjønn, stevninger i trygdesaker og gjenåpningsbegjæringer.

Statistikken over antall innkomne og avgjorte saker de siste årene, fordelt på straffesaker og sivile saker, ser slik ut (se neste side):

Noen straffesaker blir avgjort i løpet av et par timer, mens andre saker blir avgjort etter muntlige forhandlinger som kan gå over flere uker eller måneder. I statistikken er likevel én sak én sak, uavhengig av både antall dager i retten, antall tiltalte, antall vitner og hvor lang tid det tar å skrive avgjørelsen.

Saksbehandlingstid

En annen måte å vurdere lagmannsrettens arbeid på, er å se på saksbehandlingstiden, fra en sak kommer inn til retten til det foreligger en avgjørelse, som regel i form av en dom eller en kjennelse. Stortinget har for mange år siden satt som mål at lagmannsrettene bør klare å ferdigbehandle en anke over en sivil dom på 6 måneder, mens en anke over kjennelse/ beslutning bør kunne behandles innenfor 30 dager.

For straffesaker er målet at anke over dom skal være ferdigbehandlet i løpet av 3 måneder, enten det er tale om en omfattende sak som skal gå for en for en meddomsrett eller en kort sak som kun skal behandles av tre juridiske dommere (fagdommere).

Tabellen under viser Eidsivating lagmannsretts gjennomsnittlige saksbehandlingstid – i dager – for ulike kategorier av saker de siste 6 årene, samt Stortingets målsettinger:

Tabell 3	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Mål
Straffesaker							
Lagrette	191	143	214	194	253	ingen	90
Meddomsrett begrenset anke	140	131	124	167	147	142	90
Meddomsrett bevisanke	204	194	208	233	214*	199	90
Fagdommersaker	129	94	107	146	118	99	90
Anke over kjennelse /beslutn.	7	9	8	6	8	5	
Sivile saker							
Anke over sivil dom	166	165	149	165	168	171	180
Anke over kjennelse /beslutn.	53	37	40	47	49	45	30

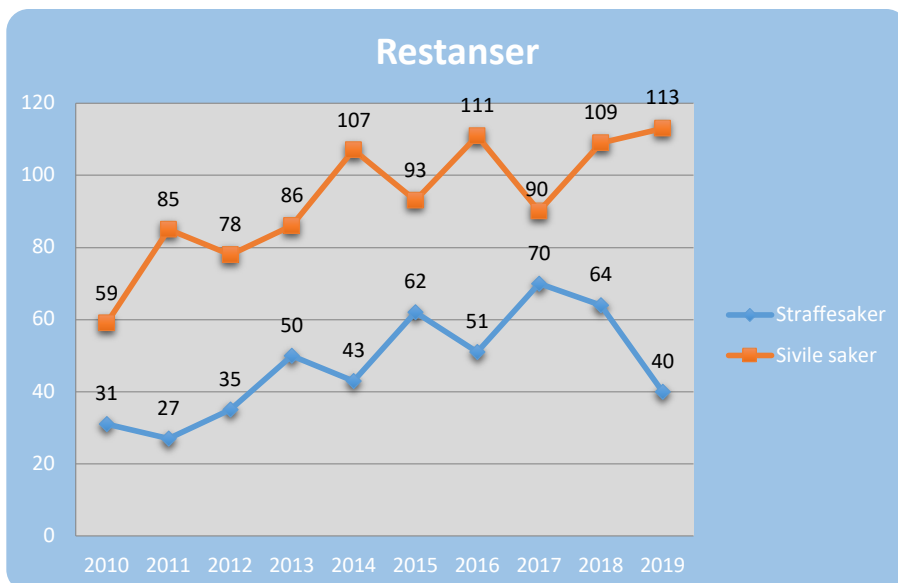
**Gjennomsnitt av saker etter ny og gammel ordning*

Saksbehandlingstiden i perioden fra 2016 til 2018 har vært økende, særlig i straffesakene. Dette skyldes blant annet at domstolene ble pålagt innsparingskrav som medførte at en lagdommer stilling måtte holdes ledig. I 2019 ble det gjennomført et straffesaksprosjekt, hvor målet var å redusere restansene og saksbehandlingstiden. Som det fremgår av oversikten ovenfor, har prosjektet hatt en effekt. Også restansene i straffesaker er merkbart redusert, jf. tabellen nedenfor.

Det er ikke satt opp noe måltall vedrørende saksbehandlingstid for anker over kjennelser og beslutninger i straffesaker. Om lag to-tredeler av disse sakene gjelder varetektsfengslinger, der enten siktede har anket fordi tingretten har besluttet fengsling eller politiet har anket fordi tingretten ikke fant at vilkårene for fengsling var oppfylt. Fengslingssakene skal behandles umiddelbart, og det normale er at en sak som kommer inn blir behandlet i løpet av 1-2 dager.

Restanser

Endringene i lagmannsrettens restanser framgår av følgende tabell (restanse ved årets utløp):

Litt om behandlingen av straffesaker i lagmannsretten

I utgangspunktet kan alle de avgjørelsene tingretten treffer i straffesaker, ankes til lagmannsretten. Lagmannsretten skiller mellom anker over tingrettens dommer i straffesaker og anker over tingrettens beslutninger og kjennelser i straffesakene.

Anker over tingrettens dommer må først gjennom en såkalt *ankesiling*, dvs. at tre lagdommere (ankeutvalget) etter nærmere bestemmelser avgjør om anken skal henvises til ankebehandling eller ikke.

Hvis domfelte anker, og saken gjelder en forbrytelse som etter loven kan medføre fengsel i mer enn seks år, har tiltalte som hovedregel krav på å få saken opp for lagmannsretten uansett hva ankegrunnen er. I praksis gjelder dette de aller groveste voldsforbrytelsene, drapssakene, de grove sedelighetssakene (typisk voldtekt) og grove narkotikasaker.

I saker hvor påtalemyndigheten ikke har påstått, og tingretten heller ikke har idømt annen reaksjon enn bot, inndragning eller tap av retten til å føre motorvogn, må ankeutvalget uttrykkelig samtykke i at saken behandles for lagmannsretten. For å gi slikt samtykke, må det foreligge særlige grunner.

For alle andre saker gjelder den regel at saken ikke blir henvist til ankeforhandling, dvs. realitetsbehandlet av lagmannsretten, dersom ankeutvalget enstemmig finner det klart at anken ikke vil føre frem. Fra 1. januar 2020 gjelder dette også for saker med strafferamme over seks år. Vurderingen av om det er klart at anken ikke kan føre frem foretar ankeutvalget på grunnlag av tingrettens dom og det som er anført i anken og anketilsvaret. I tillegg kan ankeutvalget forholde seg til saksdokumentene.

I 2019 ble 41,1 % av straffesakene som ble anket til Eidsivating lagmannsrett, henvist til ankeforhandling. Dette er den høyeste henvisningsprosenten lagmannsretten har hatt de siste 10 årene.

En henvist straffesak behandles som hovedregel ved muntlig ankeforhandling. Dersom anken gjelder bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet eller straffutmålingen i en sak med strafferamme over seks år, behandles saken av to lagdommere og fem meddommere. Dersom anken gjelder lovanvendelsen, saksbehandlingen eller straffutmålingen i en sak med strafferamme inntil seks år, behandles saken av tre lagdommere. For å kunne dømme en tiltalt i en sak hvor det er anket over skyldspørsmålet, må minst fem av dommerne stemme for domfellelse, hvorav minst én lagdommer. I andre tilfeller gjelder det flertallet har stemt for.

Lagmannsretten avsa 142 dommer i straffesaker i 2019.

Anke over kjennelse/beslutning

I 2019 fikk lagmannsretten inn 279 anker over kjennelser og beslutninger i straffesaker. De aller fleste av disse gjaldt anke i saker om varetektsfengsling, men det var også mange saker som gjaldt førerkortbeslag og saker om besøksforbud.

I lagmannsretten blir alle disse sakene avgjort etter skriftlig behandling. Det ble i 2019 avgjort 283 anker over kjennelser og beslutninger i straffesaker

Litt om behandlingen av sivile saker i lagmannsretten

I 2019 kom det inn til lagmannsretten til sammen 172 anker over dommer fra tingrettene eller jordskifterettene i sivile saker, herunder 34 barnevernssaker, 22 saker med formuesverdier under 125 000 kroner og 116 ordinære ankesaker.

I 2019 avsluttet vi behandlingen av 178 slike sivile saker. I 85 saker, altså under halvparten av de sakene som kom inn, ble det avsagt dom. I nesten alle sakene hvor det ble avsagt dom, ble det foretatt en ny realitetsvurdering av det anken gjaldt.

Av de ankesakene som ikke ble behandlet på ny i lagmannsretten, utgjorde barnevernssakene den største gruppen. I slike saker er hovedregelen at de ikke skal undergis noen ny behandling i lagmannsretten. Disse sakene har allerede vært gjennom to instanser før de kommer til lagmannsretten: Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker og tingretten. For at slike saker også skal undergis en behandling i lagmannsretten, må det gis samtykke til det. I 2019 kom det inn 34 slike saker, og det ble gitt samtykke til behandling av 7 slike saker, det vil si om lag 20 % av sakene som kom inn. Dette er en dobling fra 2018, hvor det ble gitt samtykke til behandling av 10 % av de sakene som kom inn (4 av 44 saker).

I saker som gjelder en formuesverdi på under 125 000 kroner, må lagmannsretten samtykke til ankebehandling. I 2019 vurderte lagmannsretten 15 slike saker og det ble gitt samtykke til behandling av 7 saker, det vil si ca. 47 %. Dette er en markert økning av samtykkeprosenten fra 2018, som var på 12,5 %.

En stor del av ankene i sivile saker for lagmannsretten blir ellers avsluttet fordi partene inngår utenrettslig forlik under saksforberedelsen, etter særskilt rettsmekling, eller under ankeforhandlingen. I 2019 ble det gjennomført rettsmekling i 10 saker, det vil si i 8 % av de ordinære sivile ankesakene. Totalt ble 32 saker hevet som forlikt, enten ved rettsforlik eller utenrettslig forlik.

Lagmannsretten har også en snever adgang til å nekte en anke fremmet dersom de tre dommerne i ankeutvalget finner det klart at anken ikke vil føre fram. I 2019 ble 11 saker helt eller delvis nektet fremmet.

